

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Stationsstraat 14 (Ieper, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2020E441
Mei 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	17
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.1.1	Landschappelijke situering	18
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	21
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	22
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	23
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	24
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	24
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	28
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	31
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	35
1.5	Synthese	38
2	Bibliografie.....	39

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 5: Sloopwerken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 6: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Hoogteverloop NW-ZO (Bron: Geopunt).....	20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 15: Microtopografische kaart met aanduiding van het alluvium (TERMOTE 1990, fig. 2)	28
Figuur 16: Ieper tijdens de 11de en 12de eeuw, (MUS 1998, fig. 2).....	29
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het plan van Guillaume Du Thielt, 1383 (Bron: Stadsarchief Ieper).	31
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het plan van Thévélín-Destrée, ca. 1500 (Bron: Stadsarchief Ieper).	32
Figuur 19: Projectgebied bij benadering weergegeven op het plan van Braun & Hogenberg, 1575 (Bron: Stadsarchief Ieper).....	32
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-777 (Bron: Geopunt).....	33
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	34

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	35
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	36
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	36
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	37

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....17

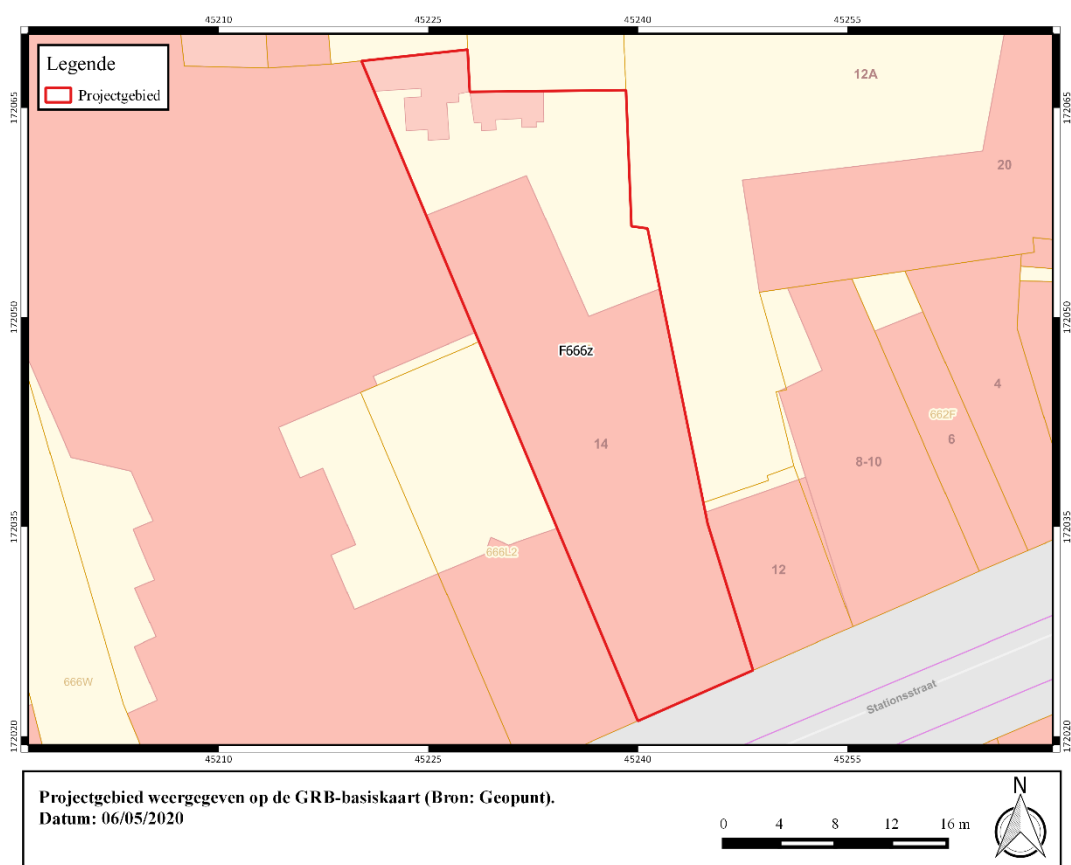
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

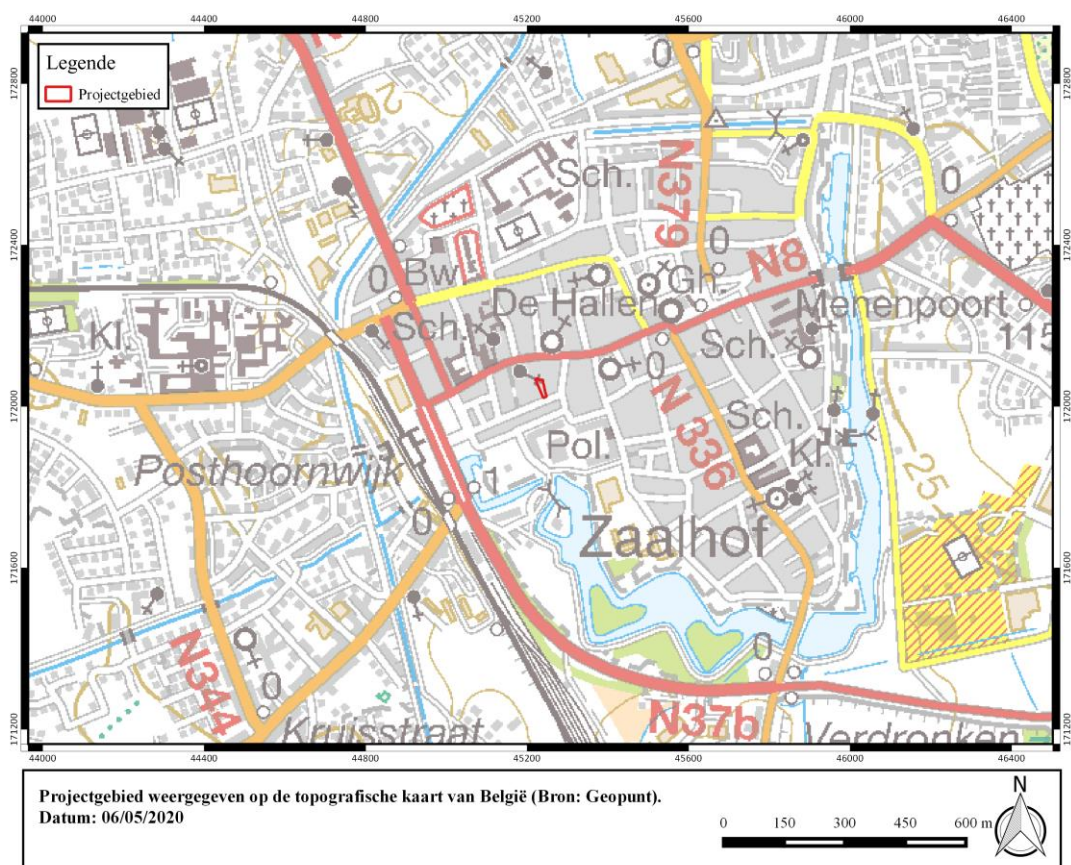
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Ieper
	Deelgemeente	/
	Postcode	8900
	Adres	Stationsstaat 1 8900 Ieper
	Toponiem	Stationsstraat 14
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 45196 Y _{min} = 172019 X _{max} = 45269 Y _{max} = 172070
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Ieper, Afdeling 1, Sectie F, nr. 666z Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	Jan Decorte (CO 7)	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Ieper. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 582 m², de geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 379 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het plangebied is op heden nog bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geadviseerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Ieper Stationsstraat 14 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

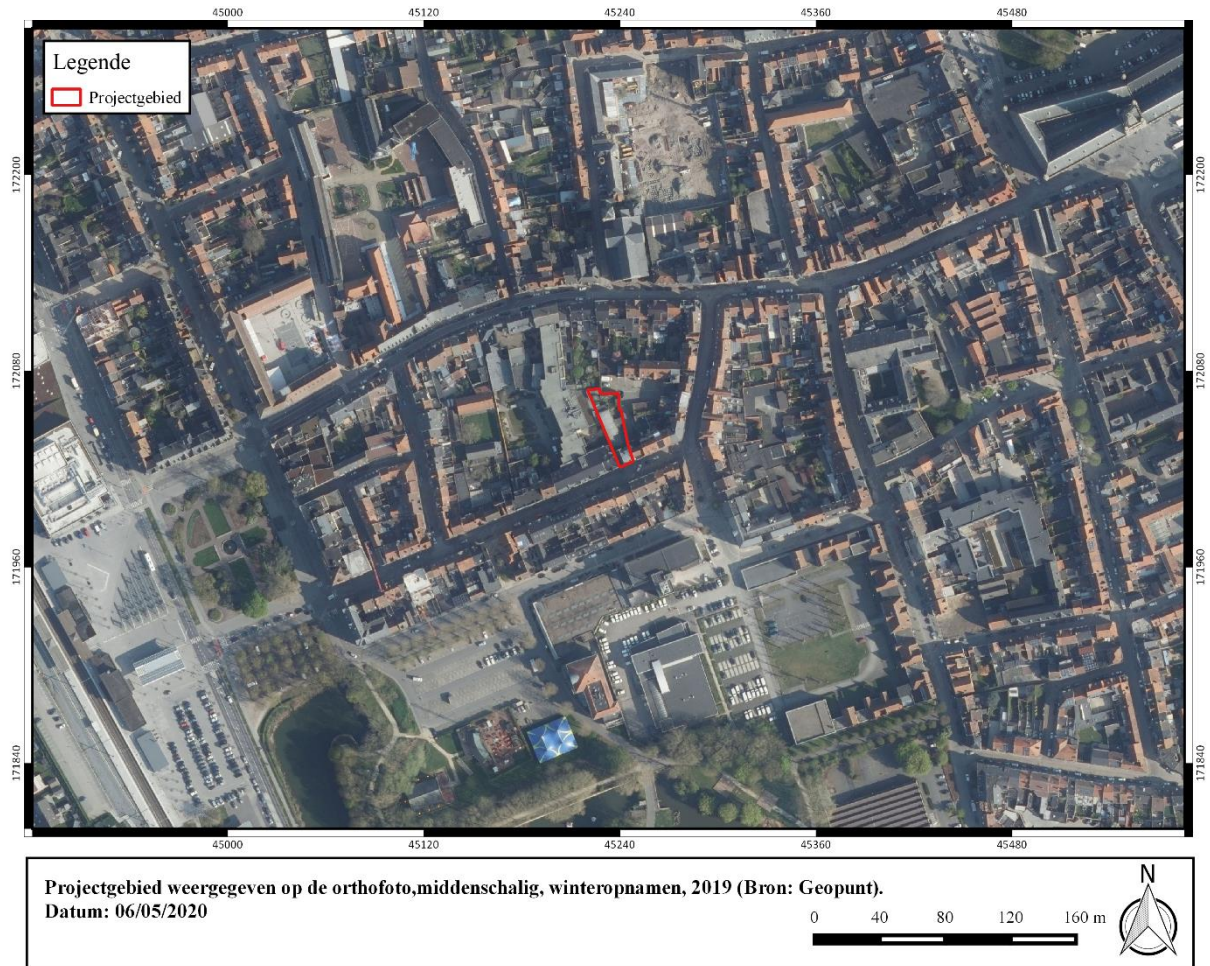
Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen binnen de historische stadskern van Ieper, in de provincie West-Vlaanderen. De zuidzijde van het plangebied grenst aan de Stationsstraat, de overige zijden sluiten aan bij bebouwde percelen. De stadskern van Ieper (Markt) situeert zich ca. 350 meter ten noordoosten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 582 m². Op heden is ca. 355 m² van het terrein bebouwd, aansluitend is ca. 120 m² verhard, over 77 m² hangt een afdak. Het noordelijk deel van het terrein is in gebruik als tuin. Hier situeerden zich tot voor kort een aantal duiventillen die op heden reeds afgebroken zijn. Het huidige gebouwenbestand betreft een R.T.T.-gebouw (Regie van Telefoon en Telegraaf) daterend van 1932. Op heden situeert zich hier de herberg 'De Telegraaf', qua naamgeving verwijzend naar de voormalige functie van het gebouw. Het te behouden deel aan de straatzijde is op heden volledig onderkelderd.

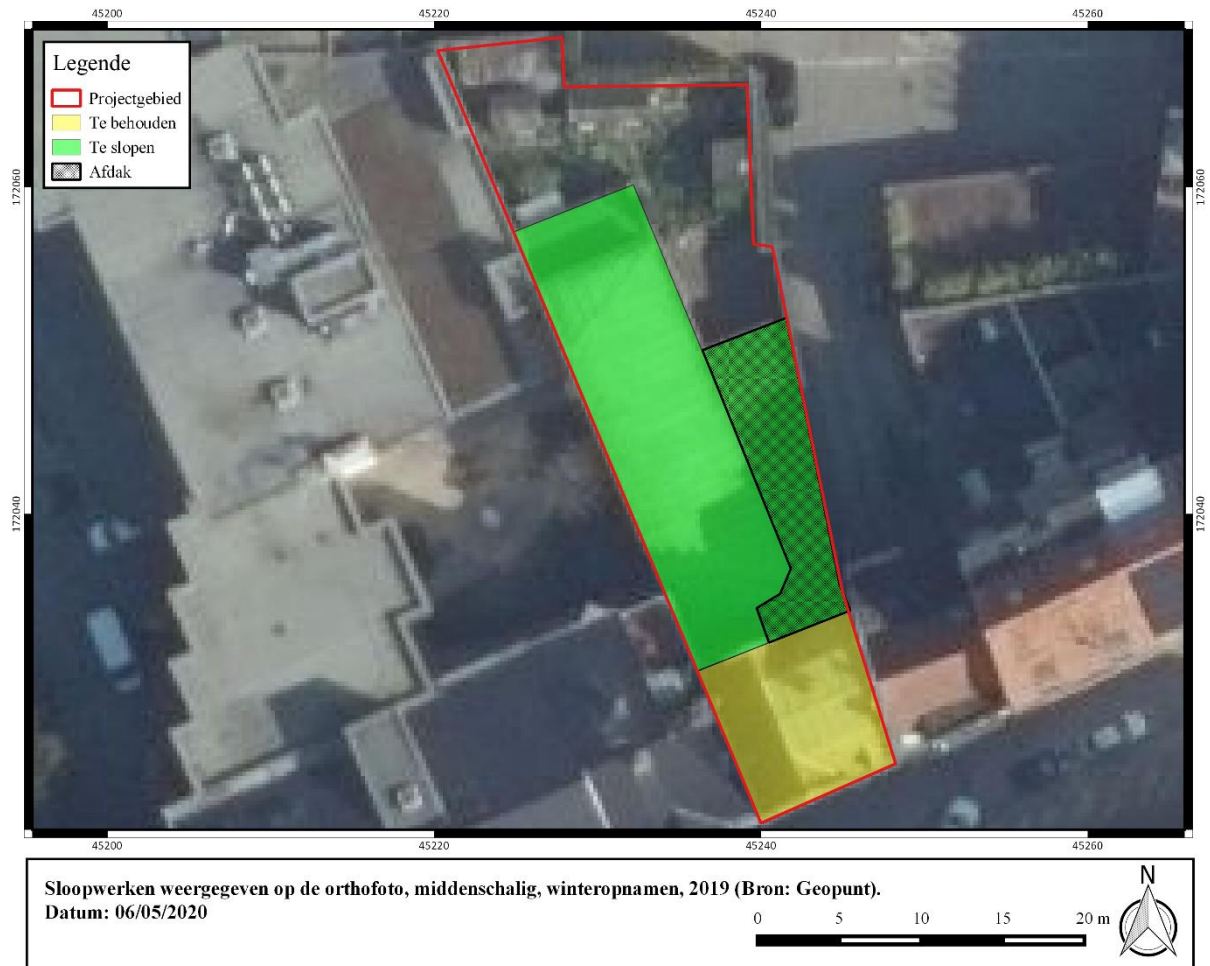

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de verbouwing van een café tot een gebouw voor dagverzorging met burelen.

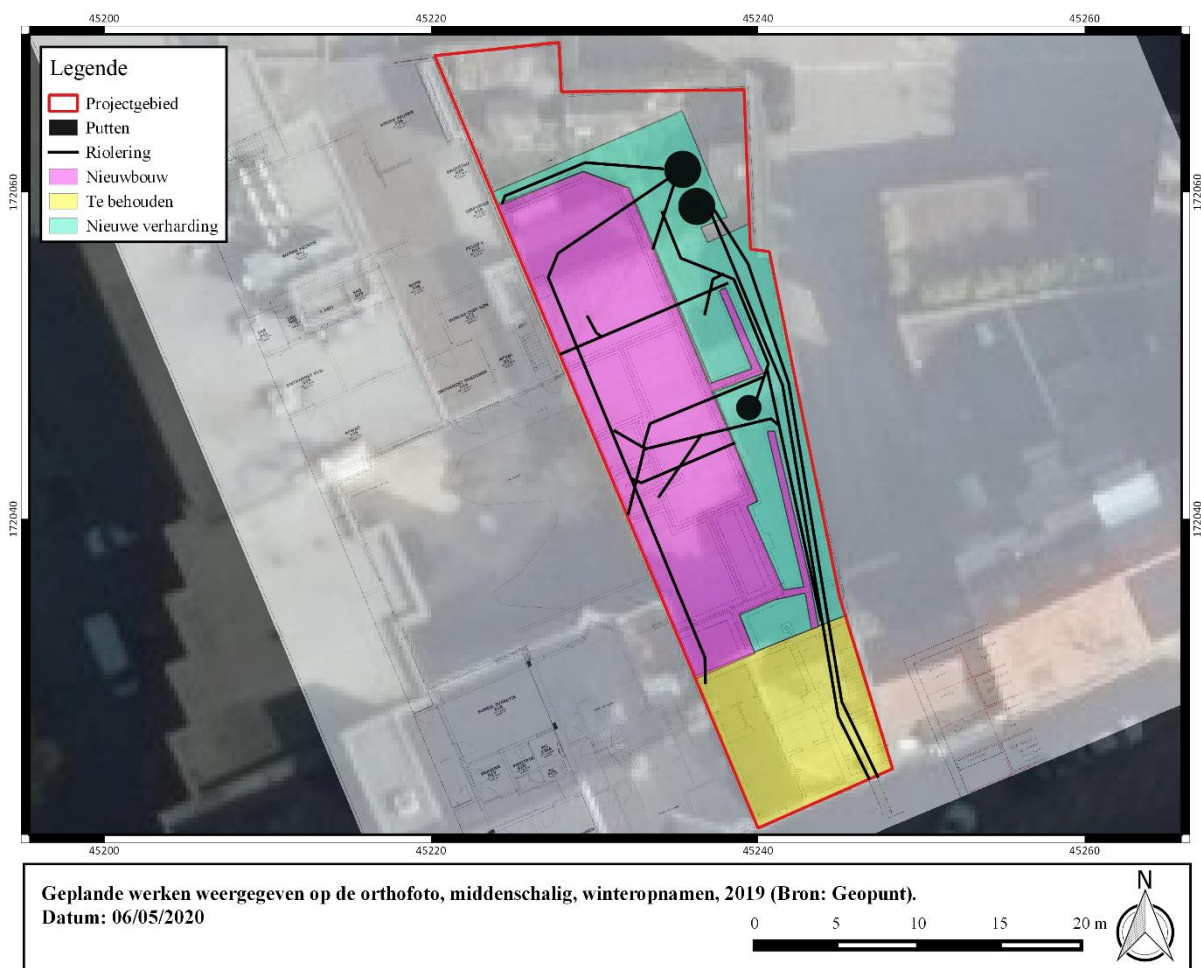
Vooreerst dient de bestaande achterbouw gesloopt te worden. Tevens wordt het bestaande afdak afgebroken. De sloopwerken hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 295 m², waarvan ca. 77 m² de afbraak van het afdak betreft.

Figuur 5: Sloopwerken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

Na de noodzakelijke sloopwerken gaat de opdrachtgever over tot de realisatie van een nieuw dagverblijf met burelen. Hiertoe wordt een nieuwbouw voorzien over een oppervlakte van ca. 223 m². Deze nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (ca. 90 cm-mv) en een funderingsplaat (ca. 50 cm-mv). Op het gelijkvloers worden rustruimtes, burelen, sanitaire voorzieningen en een keuken met eetplaats voorzien. Aan de oostzijde zullen een aantal muren zorgen voor een afscheiding met het pad. Hierop zullen dan daken rusten zodat op bepaalde plaatsen een overdekt terras bekomen wordt. Rondom de nieuwbouw wordt een nieuw terras voorzien. Langs de oostzijde van het terrein komt een nieuw pad. De gecombineerde oppervlakte van de nieuw aan te leggen verharding bedraagt ca. 156 m². De tuin in het noordelijk deel van het plangebied blijft behouden zoals in de huidige toestand. Het zuidelijk te behouden gebouw wordt gerenoveerd. Dit gebouw is op heden volledig onderkelderd. Er worden geen graafwerken voorzien ter binnen de kelders. In functie van de geplande ontwikkeling dient tevens nieuwe riolering aangelegd te worden die zal aansluiten op 3 putten. De riolering wordt aangelegd tot een diepte van ca. 75 cm-mv. Hiertoe wordt een sleuf uitgegraven van ca. 40 cm breed. De putten (met een gecombineerde oppervlakte van ca. 9,5 m²) worden aangelegd tot een diepte van ca. 2 m-mv.

De gecombineerde oppervlakte van de geplande werken (nieuwbouw + verharding) bedraagt ca. 379 m².

Figuur 6: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Aalbeke (Formatie van Kortrijk).
Quartair	Type 3a
Bodemtypes	OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	21.9-22.9 m TAW.
Hydrografie	IJzerbekken met deelbekken Ieper-Ambacht.

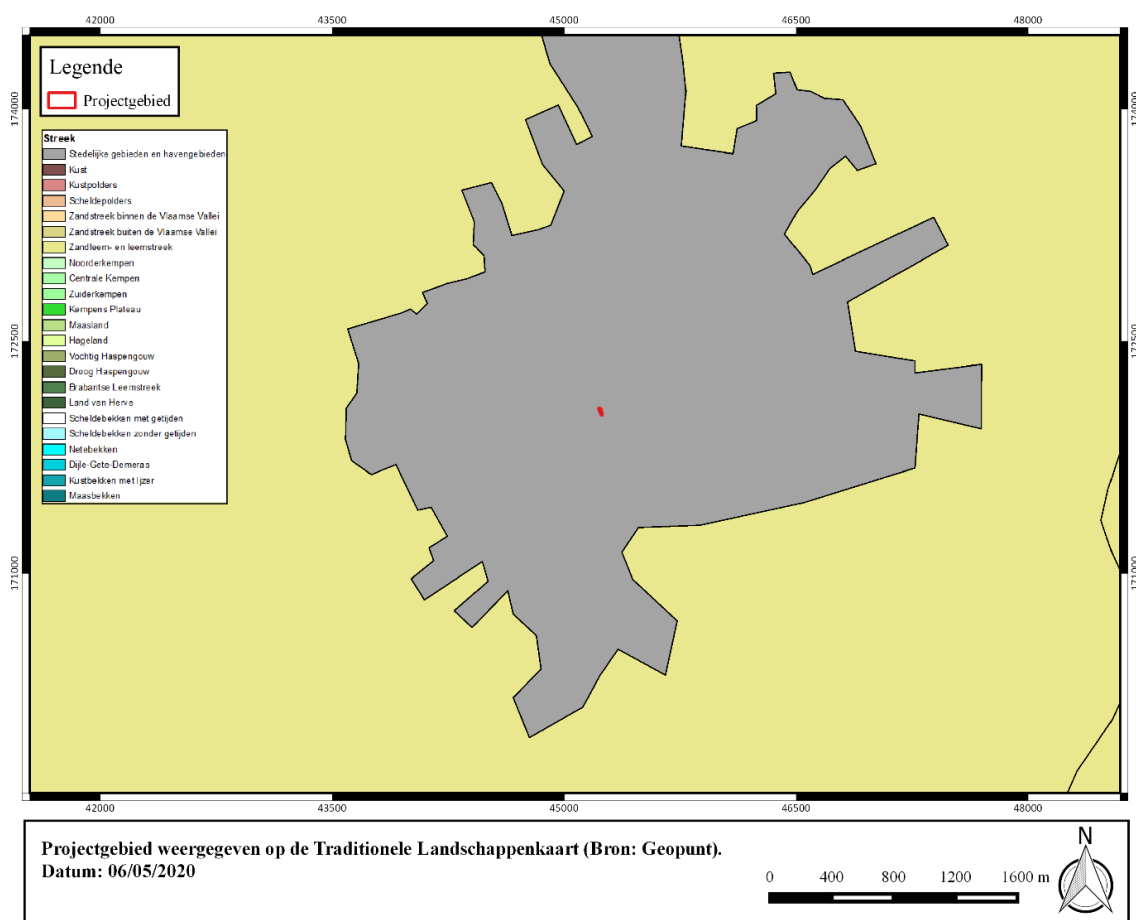
1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen binnen stedelijke gebieden en havengebieden.

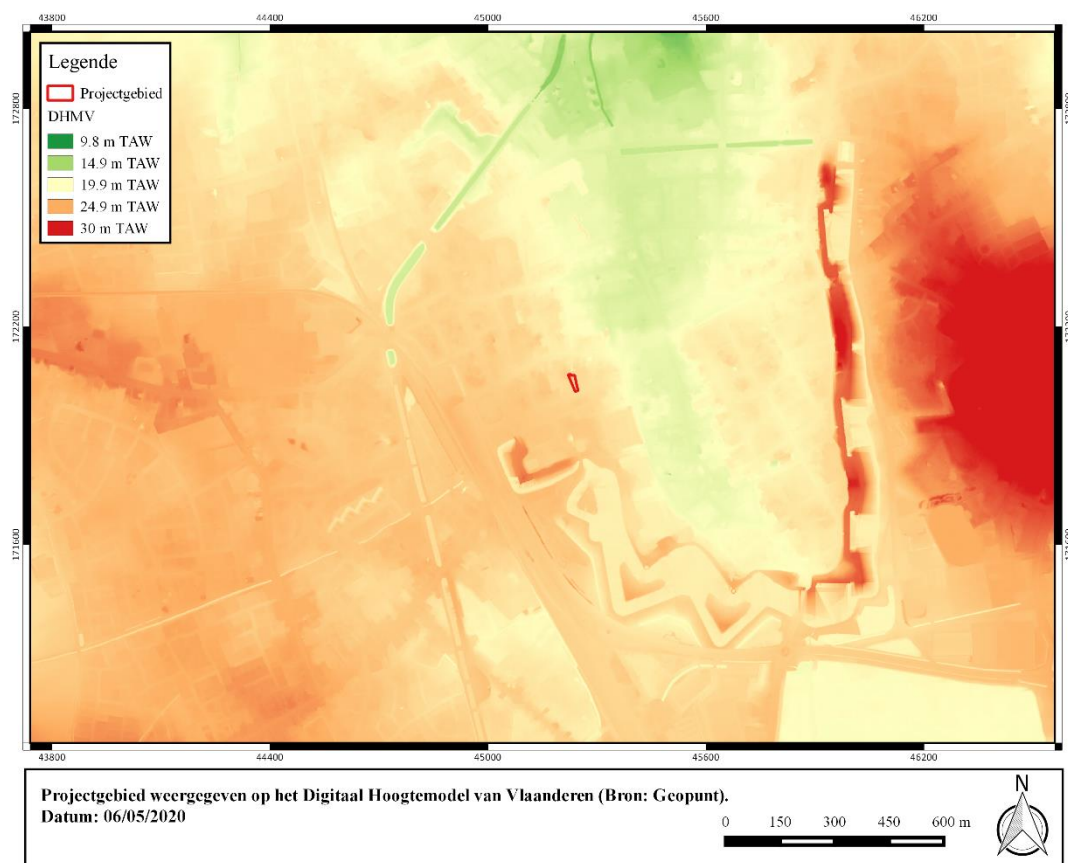
Ieper is gelegen ten noorden van de West-Vlaamse heuvels. Deze heuvelrij van de Vidaigneberg, Rodeberg, Scherpenberg en Monteborg-Kemmelberg vormt de natuurlijke waterscheidingslijn tussen het IJzerbekken in het noorden en het Leiebekken in het zuiden. Het landschap ten noorden van deze heuvelrij wordt gekenmerkt door steile hellingen met zuidwest-noordoost georiënteerde beekvalleien en een overgangszone naar het laagland van Poperinge en Ieper. Hydrografisch is het projectgebied gelegen in het IJzerbekken met deelbekken Ieper-Ambacht.

Op het lokaal hoogtemodel is te zien dat het plangebied zich situeert op een hoogte van ca. 21.9-22.9 m TAW. In het noordelijk deel van het plangebied is een zone van ca. 200 m² 1 meter hoger gelegen dan de rest van het terrein. De oorzaak hiervan is niet gekend.

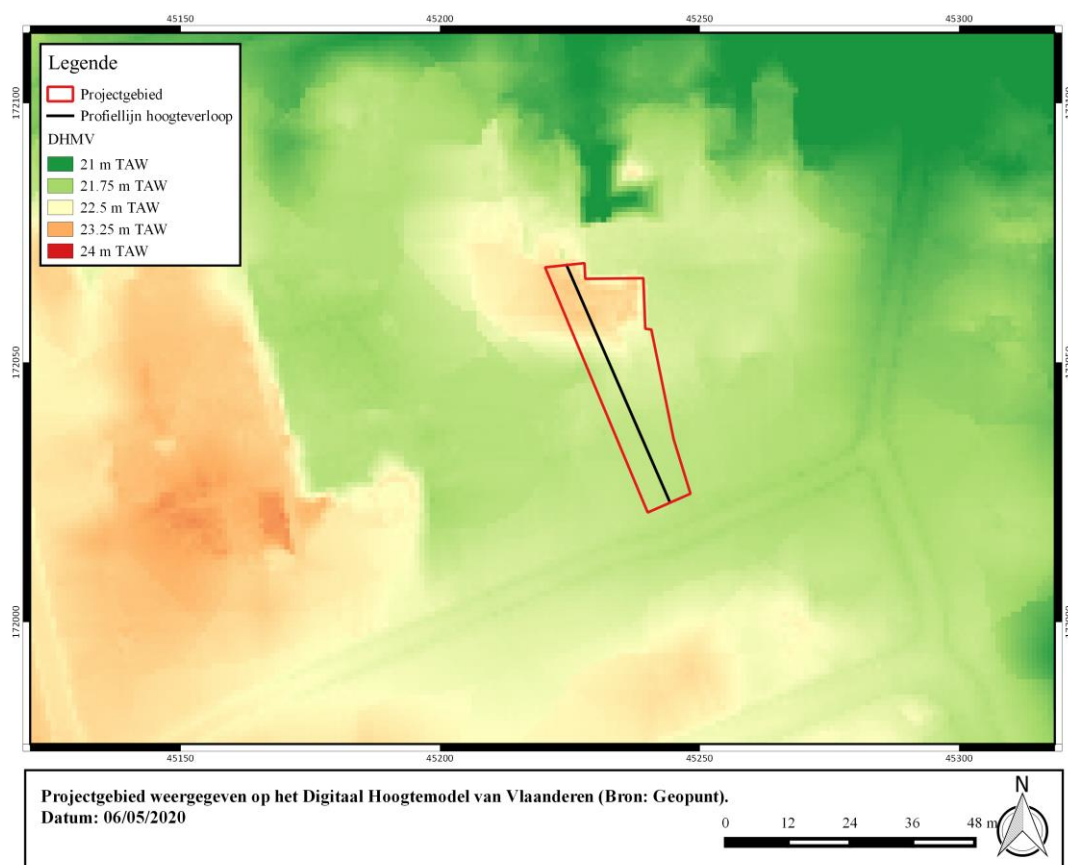
Het plangebied is gelegen op de westelijke rand van het alluvium van de Ieperlee. Deze landschappelijke ligging op iets hoger gelegen terrein op de rand van een riviervallei, nabij de samenkomen van de valleien van de Ieperlee en de Bellewaerdebeek, moet wel degelijk een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op jager-verzamelaars in de regio. In Vlaanderen is meermaals vastgesteld dat jager-verzamelaars de vallei uitkozen om er specifieke activiteiten uit te voeren zoals visvangst of om de omgeving af te stropen naar jachtbuit. Voor hun permanente kampementen kozen ze vermoedelijk eerder de hoger gelegen plateaus uit.

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

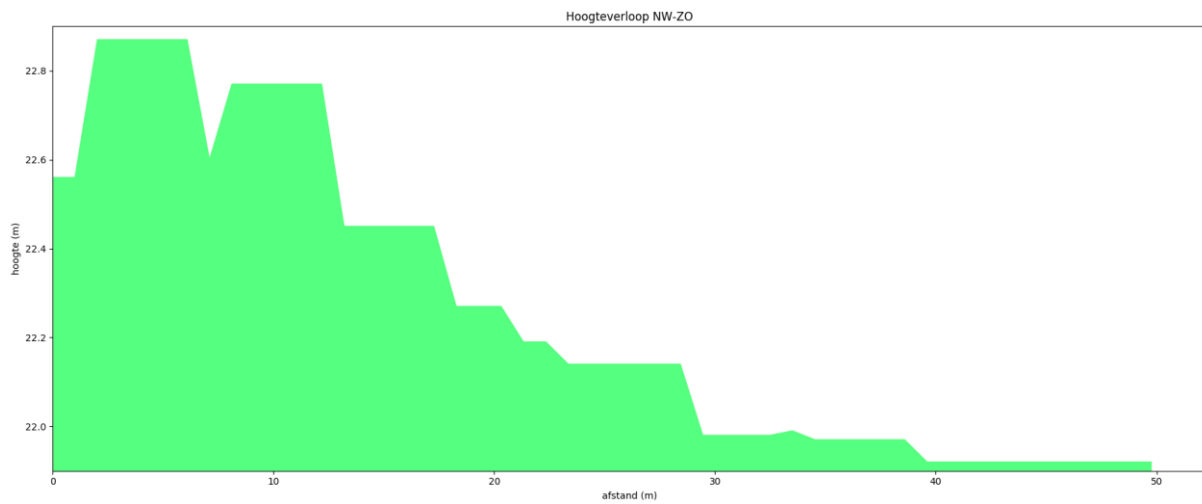

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

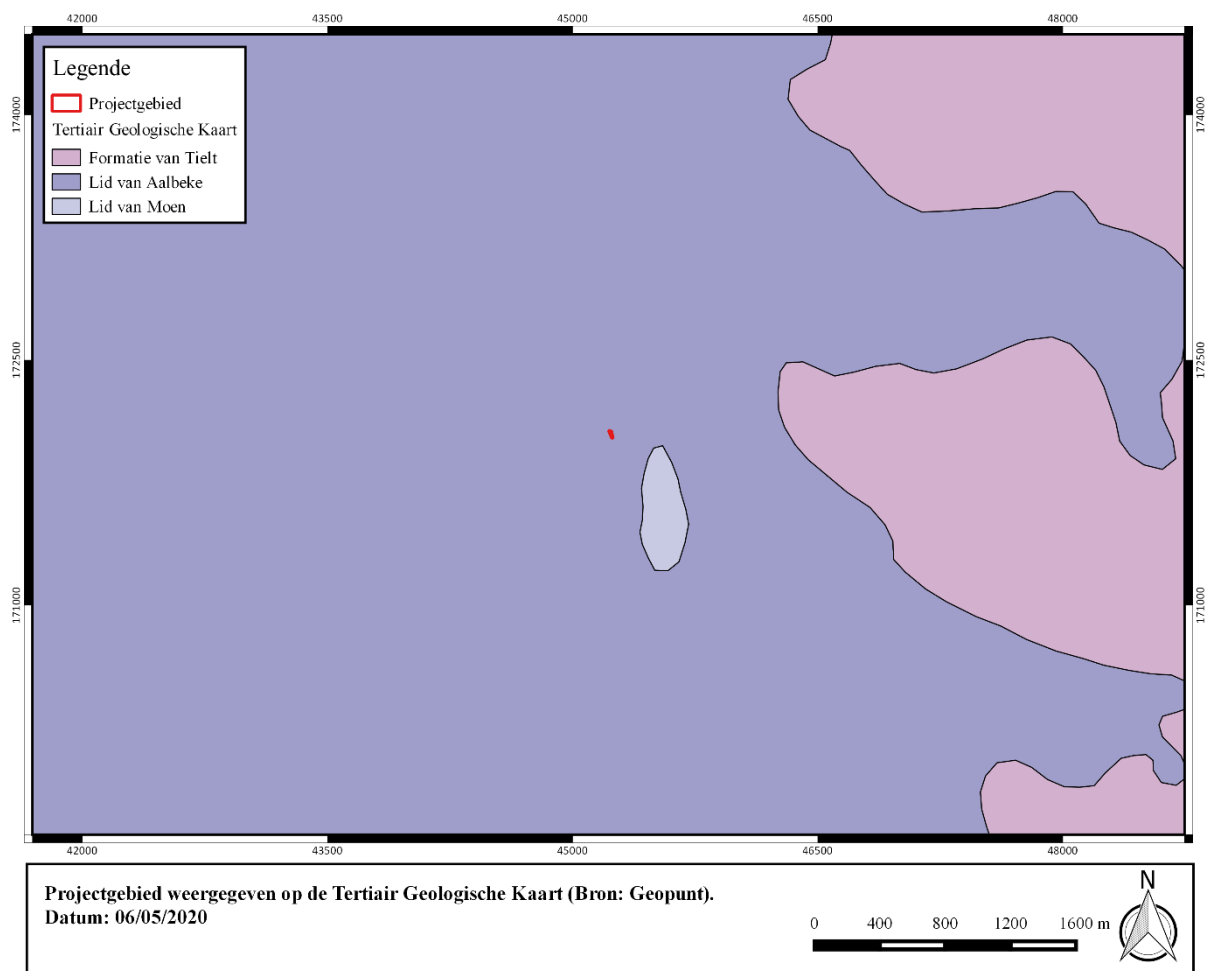

Figuur 10: Hoogteverloop NW-ZO (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Aalbeke (Formatie van Kortrijk)**. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Aalbeke is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Deze klei wordt uitgebaat voor vervaardiging van bakstenen, dakpannen en siertegels.

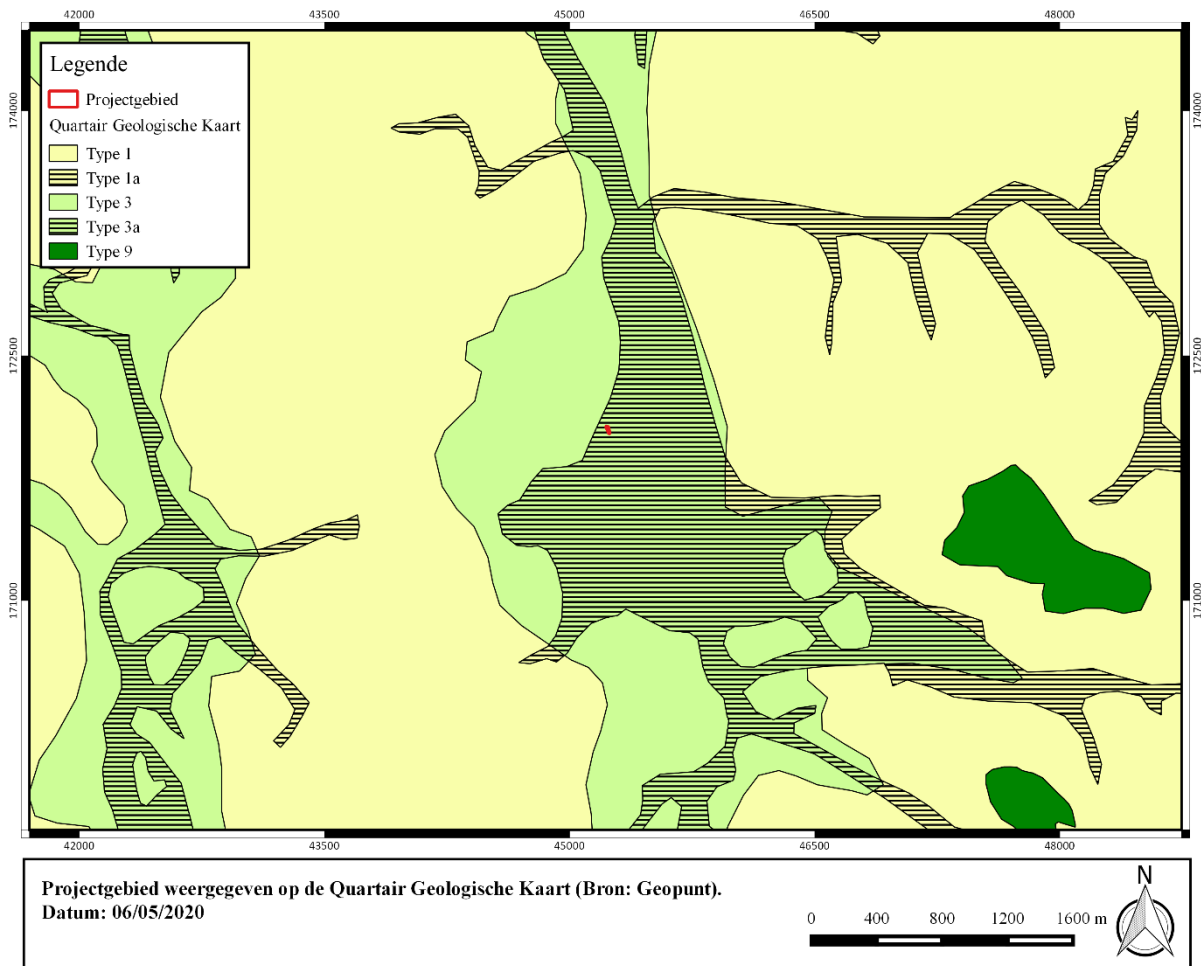

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

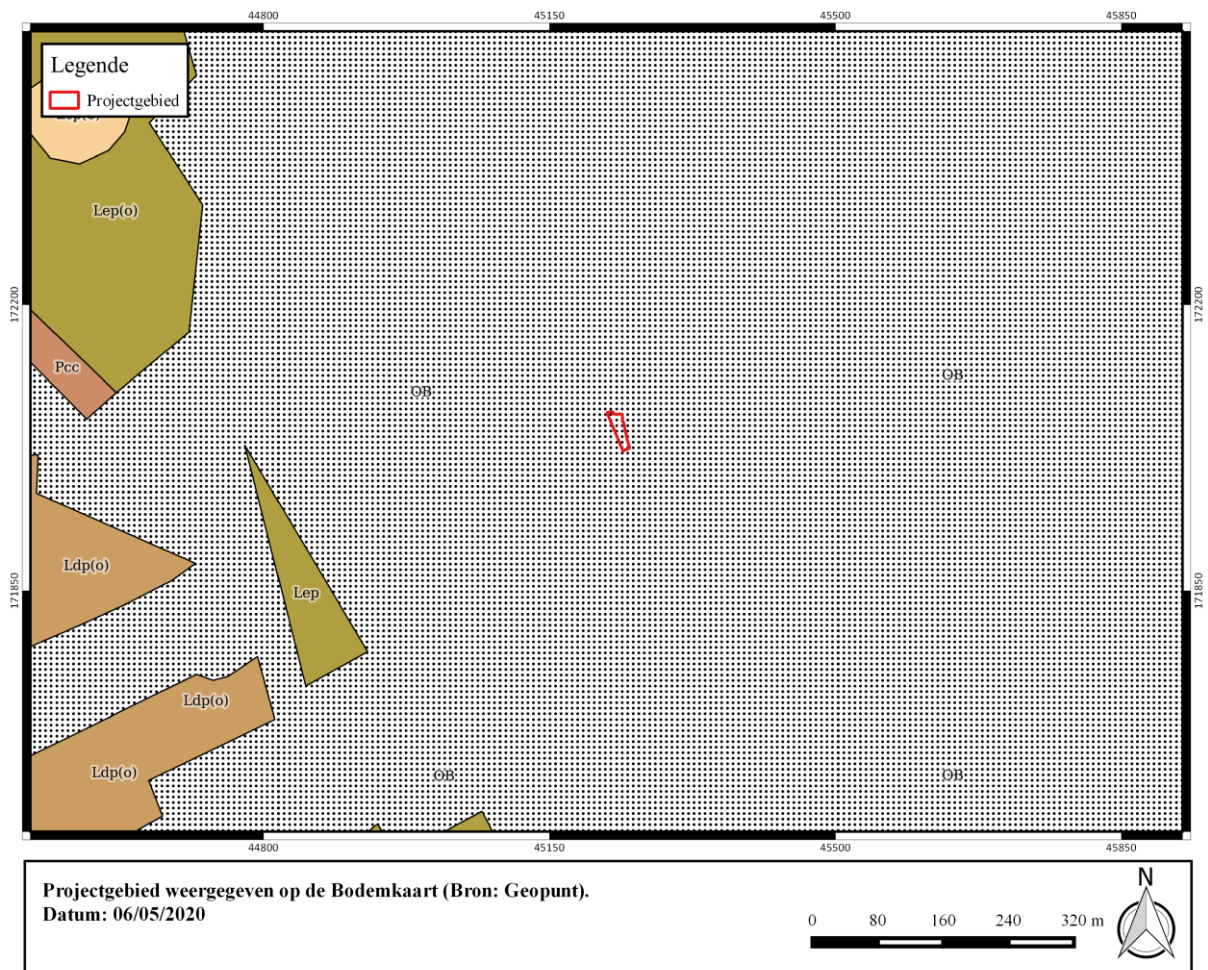
Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclus) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodenvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Aan de Stationsstraat 62 werd van 16 november tot 1 december 2017 een opgraving uitgevoerd onder leiding van Maarten Bracke. Het archeologisch onderzoek bracht sporen aan het licht uit de volle, late en postmiddeleeuwen. Uit de volle middeleeuwen (10de-12de eeuw) werden paalkuilen aangetroffen die vermoedelijk tot een hoofdgebouw behoren. Bij het gebouw werden nog enkele kuilen en extractiekuilen teruggevonden. Tijdens de late middeleeuwen (14de-15de eeuw) leek het terrein braakliggend te zijn en in gebruik als dumpplaats voor afval uit de stad. De beerlaag kon geattesteerd worden over het volledige terrein, maar bleek wel over grote delen verstoord door de recente kelders. De beerlaag had een rijke inhoud van zowel organisch als anorganisch materiaal, waarbij enkele opmerkelijke metaalvondsten werden teruggevonden. In de 16de of vroege 17de eeuw werd in het noordelijke deel een gebouw opgetrokken van minstens 8 op 8m aan de Aardestraat. Het gebouw was gefundeerd op stevige poeren in witte kalksteen uit Noord- Frankrijk. Het opgaand muurwerk bestond uit bakstenen gevat in een licht poreuze kalkmortel. Een deel van het funderingswerk bevond zich nog verder onder de naburige woning in de Aardestraat. Na de Eerste Wereldoorlog werd het gebied heropgebouwd. Er werd een groot gebouw opgetrokken voorzien van grote en diepe kelders en een beerput. De impact van deze ondergrondse structuren was vrij aanzienlijk, waardoor enkel nog de sporen net op het niveau van de C-horizont waar te nemen waren.

De aardkundige opbouw van het projectgebied werd op het terrein vastgesteld door het aanleggen van een tweetal profielen en profielcoupes. In de twee profielen kon duidelijk een verstoord pakket vastgesteld worden tot ca. 2 m onder het huidige maaiveldniveau. De laatste 50cm vertoont een meer normale bodemopbouw waarin een beerlaag uit de 15de of vroege 16de eeuw kan herkend worden gevolgd door een dun restant van een oudere cultuurlaag die net boven de C-horizont rust. De C-horizont bevindt zich op ca. 2,5m onder het huidige maaiveldniveau.³

In de lente/zomer van 2017 werd ter hoogte van de Stationsstraat 53-55 een archeologische opgraving uitgevoerd door Baac Vlaanderen. Het terrein heeft een oppervlakte van ca. 400m². Ook hier bestond het veldwerk uit een begeleiding van de sloop van een kelder met een aansluitende opgraving. Het sporenbestand bestond naast enkele recente verstoringen uit enkele middeleeuwse kuilen, een smal greppeltje en twee houten tonputten. De sporen leverden een handvol scherven op die in de volmiddeleeuwse periode konden gedateerd worden. De tonput, opgebouwd in duigen uit beukenhout, werd dendrochronologisch gedateerd tussen 1161 en 1185 n.C. Daarnaast werden nog enkele bakstenen poeren aangetroffen die op basis van het baksteenformaat in de 13de eeuw kunnen gedateerd worden.⁴

Ook ter hoogte van het Collaertplein liepen de middeleeuwse sporen door tot 2 à 3 meter onder het huidige maaiveld. Dit geeft een serieuze indicatie dat ook in het westelijk deel van de oude binnenstad sporen van het middeleeuwse Ieper bewaard zijn onder de huidige infrastructuur en bebouwing.

Tussen 2 en 9 juli 2019 werd een proefputtenonderzoek uitgevoerd o.l.v Janiek De Gryse (Ruben Willaert BVBA) ter hoogte van de Elverdingestraat. Tijdens de prospectie met ingreep in de bodem werden 3 proefputten en 1 proefsleuf haaks op het alluvium van de Ieperlee aangelegd. Verspreid over het projectgebied werden een groot aantal archeologische indicatoren uit verschillende periodes aangetroffen. Algemeen kan gesteld worden dat de

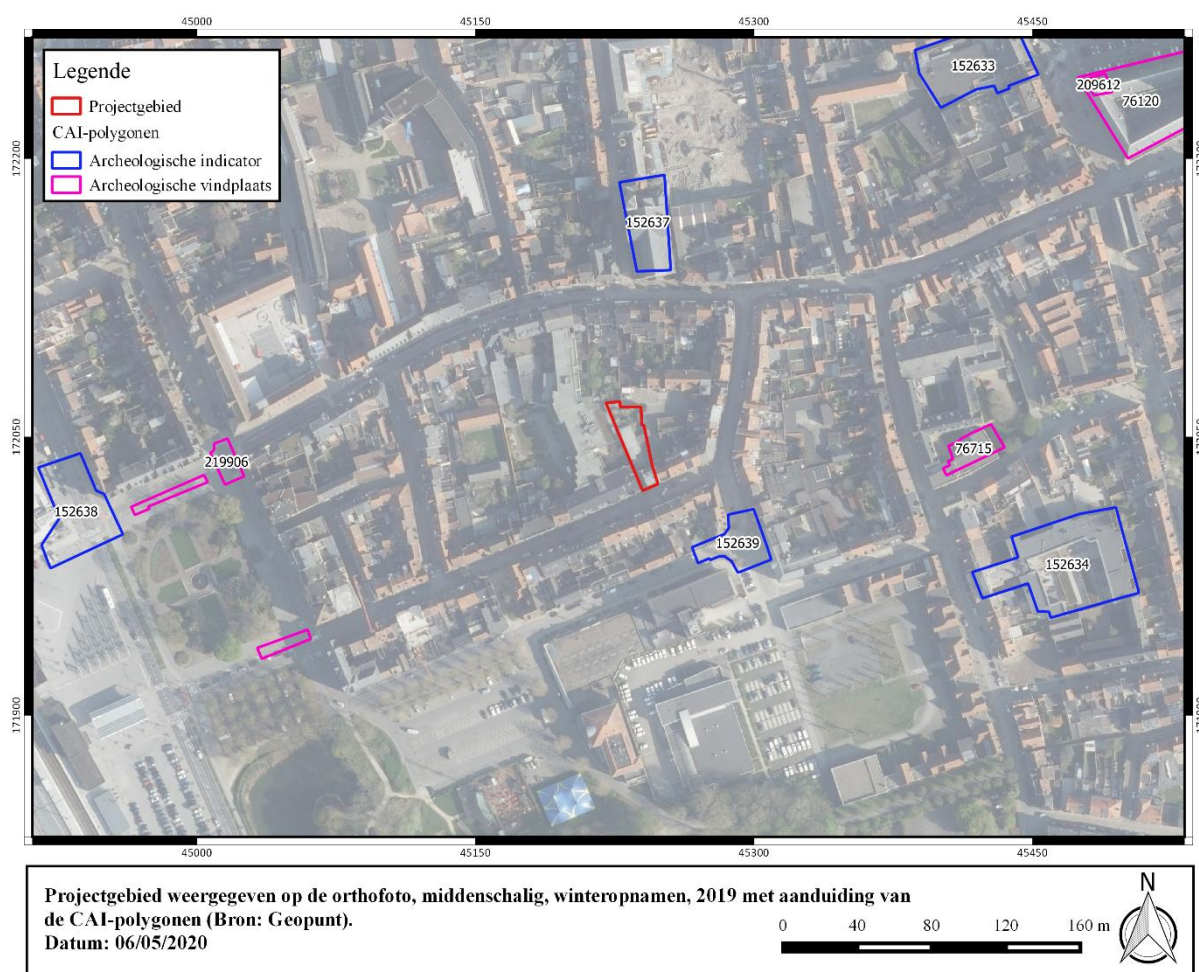
³ Bracke, M. 2018: p.65

⁴ Vanoverbeke, R. 2017.

bewoningssporen zich chronologisch situeerden tussen de 12de /vroeg 13de eeuw en de 21ste eeuw. WP 2 en WP 4 werden gekenmerkt door een sequentie van leeflagen. De loopniveaus zijn het resultaat van het discontinu aanbrengen van zand of ander materiaal als strooisel binnen de woning. De opeenvolgende niveaus vertegenwoordigen een geleidelijk ophogingsproces, waarbij steeds opnieuw sediment bewust (strooisel) en onbewust (vuil) aangebracht werd in de woning. **Het fenomeen van de living-floors werd de laatste jaren op verschillende locaties vastgesteld in de binnenstad van Ieper.** Er kan o.a. verwezen worden naar de opgraving van Ieper Diksmuidestraat (CO7) en de recente opgraving van Ieper De Meersen (Monument Vandekerckhove nv, in uitwerking). Dit is mogelijk ook het geval voor het projectgebied.

Als gevolg van de Eerste Wereldoorlog werd het archeologisch erfgoed van Ieper afgedekt, bijgevolg is de bewaringsgraad van het archeologisch patrimonium over het algemeen zeer goed.⁵

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

76120	Opgraving (1988); NK: 15 m Late middeleeuwen:
-------	--

⁵ Bracke, M. e.a. 2018: p.48.

	- een baksteenfundering van een noord-zuidlopende muur - belfort - lakenhalle. De muren rusten op bakstenen onderbouw, die zeker 3m diep reikte. Het bouw materiaal, een gele polderbaksteen bewijst dat het verkleiningsproces van dit bouw materiaal in Kustvlaanderen reeds vanaf het laatste kwart van de 13de eeuw inzette. Veel schervenmateriaal. - het grondpakket (ophoging bij het bouwrijp maken van het terrein voor de constructie van de Lakehalle) is rijk aan organisch materiaal Bron: Termote J. 1990: Het stadsarcheologisch onderzoek te Ieper in 1988-1989, in Westvlaamse Archaeologica, 6, 3.
76715	Opgraving (2005); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: begin 13de eeuw: ophogingslaag met heel wat organisch materiaal (dierbotten, houtresten, leder), metalen voorwerpen en grijs aardewerk. Op deze laag een egaliserende kleilaag met mogelijk eerder ambachtelijke houtbouwconstructies. Aangetroffen tijdens opgraving: sporen van een gevlochten omheining, dit geeft aan dat het terrein uit twee erven bestond, dit wordt ook bevestigd door het verschil in samenstelling en kleur van de gronden van de erven Late middeleeuwen: bakstenen gebouwen 17^e eeuw - Refugium van Lo (vanaf 1537): een uitspringende gebouwvleugel vrijgelegd - restanten van het bisschoppelijk seminarie (vanaf 1572) - restanten van de nieuwbouw van 1755, naast het klooster (zwarte muren, steunberen, 4 vloerniveau's) Bron: Huyghe, J. 2006: Archeologisch onderzoek in het Karmelietenklooster te Ieper (W.-Vl.), Archaeologia Mediaevalis 29, 61-63.
209612	Opgraving (2011); NK: 15 m Late middeleeuwen: resten van muurwerk. Bron: Trommelmans R. 2012: Archeologische opgraving Ieper Lakenhalle (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Ingelmunster.
219906	Opgraving (2014); NK: 15 meter Late middeleeuwen: 14e-eeuwse bakstenen stadsmuur 17e eeuw: Een aantal massieve bakstenen muren zijn restanten van een vijfhoekig bastion van de Vauban versterking, zoals deze te zien is op de Ferrariskaart uit 1771-1778. Aan de westzijde van deze muren is een natuurstenen parament te zien waartegen zich een gracht moet hebben bevonden.

	In de kern van één van deze constructies gaat terug op een nog oudere bakstenen omwalling, die dateert uit het einde van de 14de eeuw. In de massieve muurstructuren zijn mogelijk aanpassingen te zien uit de Hollandse periode (1815-1830). Bron: Bradt, T, Bot, B, 2017: Archeologische opgraving Ieper René Colaertplein (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport. Monument Vandekerckhove nv
--	---

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

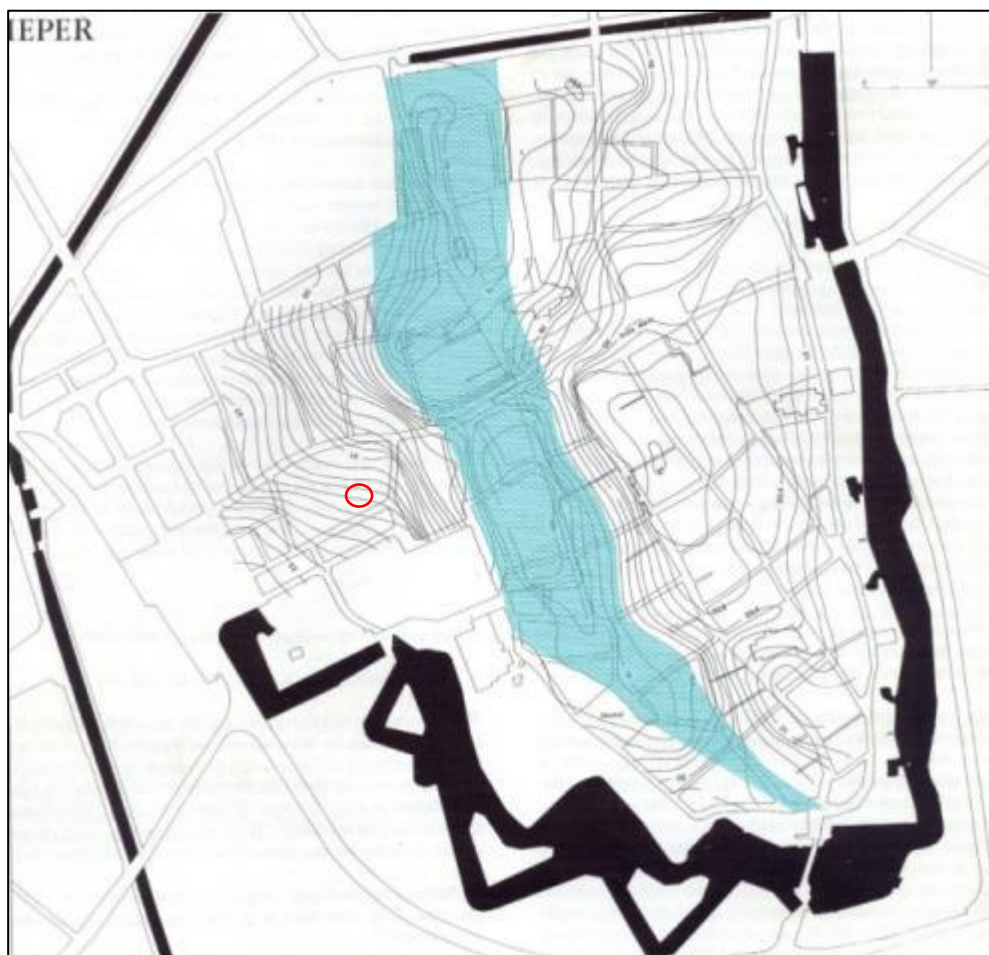
152633	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: eerste centrum van de bedrijvigheid van de nederzetting
152634	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: motte
152637	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: kerk
152638	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: waterpoort
152639	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: stadspoort

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

In 1988-1989 voerde toenmalig stadsarcheoloog Johan Termote een systematisch historisch-geografisch en -topografisch onderzoek van de binnenstad uit. Gegevens uit historische, iconografische, bouwhistorische en geofysische onderzoeken werden samengebracht en aangevuld met microtopografische gegevens en boorgegevens. Dit onderzoek leverde heel wat nieuwe gegevens op m.b.t. de ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad.

De stad Ieper ontstond op de rechteroever van de rivier de Iepere, die ontspringt op de Lindenhoek ten zuiden van de Kimmelberg⁶. De vallei waarin de Iepere stroomde was aanvankelijk vrij nauw, maar ter hoogte van het Zaalhofplein en de huidige markt werd de vallei breder (Figuur 15)⁷. Aan oostzijde van deze vallei kwam een vlakke zandleemrug voor; vermoedelijk moet de vroegste bewoning hier gesitueerd worden. Het plangebied situeert zich op onderstaande kaart ten westen van de stroombedding van de Iepere, op de westelijke rand van het alluvium. Vermoedelijk was het terrein in deze periode en de periode daarvoor te nat voor permanente bewoning.

Figuur 15: Microtopografische kaart met aanduiding van het alluvium (TERMOTE 1990, fig. 2)

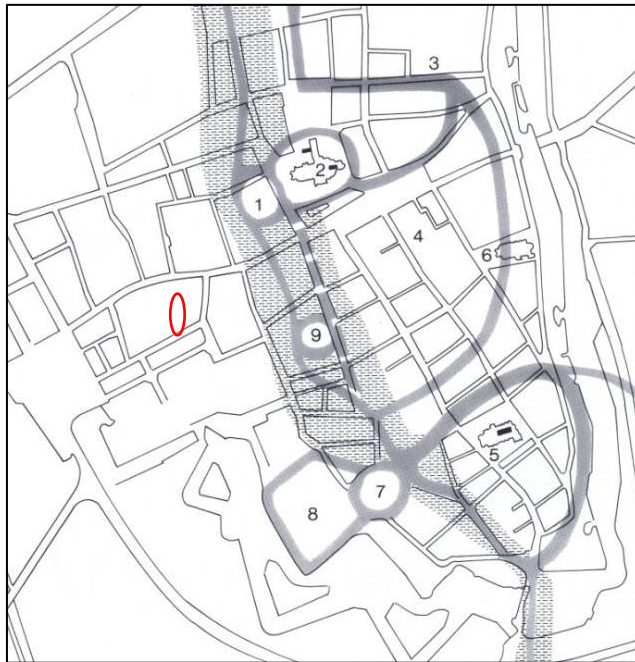
De oudste vermelding van de *Villa Yprensis* gaat terug tot 1066, maar er zijn aanwijzingen dat de nederzetting teruggaat op een Karolingische *fiscus*⁸. De kern van de *villa*, de *curtis*, lag in de bocht van de Iepere, nabij de kruising van de Elverdingestraat en de Lange- en Korte

⁶ CORNILLIE 1950, 19.

⁷ TERMOTE 1990, 68.

⁸ TERMOTE 1990, 68.

Meersstraat (Figuur 18)⁹. De lokalisatie van de gracht rond de *curtis* en het aanpalende neerhof kon aan de hand van boringen vrij nauwkeurig bepaald worden. Vermoedelijk gaat de grafelijke motte, ten noorden van de markt, terug tot deze *curtis*.

1. *Curtis*: centrum van de bedrijvigheid van de *villa*
2. Neerhof met de Sint-Maartenskerk
3. Sceuvclgracht
4. Semi-circulair domein, omgeven door een gracht
5. Semi-circulaire *portus* rond de Sint-Pieterskerk
6. Sint-Jacobskerk
7. Het Zaalhof
8. Neerhof van het Zaalhof
9. Grafelijke motte

Figuur 16: Ieper tijdens de 11de en 12de eeuw, (MUS 1998, fig. 2)

In de tweede helft van de 11de eeuw bestaan dus twee duidelijke kernen: de grafelijke *villa* met als kern de motteversterking en de Sint-Maartenskerk en daarnaast de *portus* (handelsnederzetting) gesitueerd rond de Sint-Pieterskerk. Het geheel is omgeven door de Sceuvclgracht. De handelsnederzetting rondom de Sint-Pieterskerk ontwikkelde zich in de loop van de 10de eeuw en is reeds in 1127 verdedigd door een gracht. O. Mus beschrijft de interne structuur van de *portus*, waarvan de oppervlakte ca. 7 ha bedroeg¹⁰. De handelsnederzetting was toegankelijk via 2 poorten: de Noordpoort (in de Rijselstraat ter hoogte van de Kliniek der Zwartzusters) en de Zuidpoort (in de Rijselstraat nabij de Beurzestraat). Ten westen van de Sint-Pieterskerk liep ter hoogte van de huidige Rijselsestraat, op de rand van de hoge zandleemrug, een noord-zuidverbinding die de handelsnederzetting in 2 zones verdeelde. In het westen situeerden zich de commerciële en de bestuurlijke elementen. Het gaat om het marktplein en quasi recht tegenover de kerk de molen, de kraan en het vleeshuis. Nabij de Ieperlee stonden de pakhuizen met een aanlegplaats voor kleine schepen aan het einde van de Tegelstraat.

De opgave van de grafelijke versterking ten voordele van het nieuwe handelscentrum leidt tot een conflict, dat uiteindelijk in het nadeel van de Sint-Pieters *portus* beslecht wordt¹¹. Aan de westzijde van de Iepere, in de onmiddellijke nabijheid van de Sint-Pieters *portus*, wordt een nieuwe grafelijke versterking opgericht. Deze vormt de kern van het latere Zaalhof.

Tussen 1128 en 1324 breidt de stad Ieper zich sterk uit: de grote bloei van de lakenindustrie leidde tot een grote bevolkingsgroei. In een eerste fase wordt de ruimte tussen de oorspronkelijke grafelijke versterking en de Sint-Pieters *portus* opgevuld, m.a.w. de terreinen

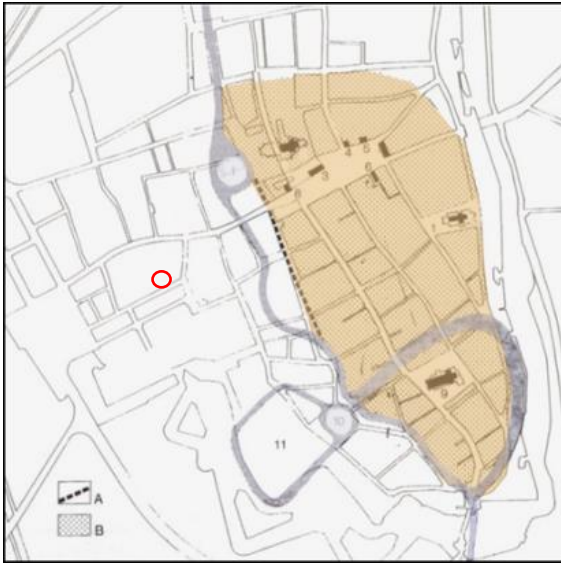
⁹ MUS 1998, 54.

¹⁰ MUS 2010, 27-30.

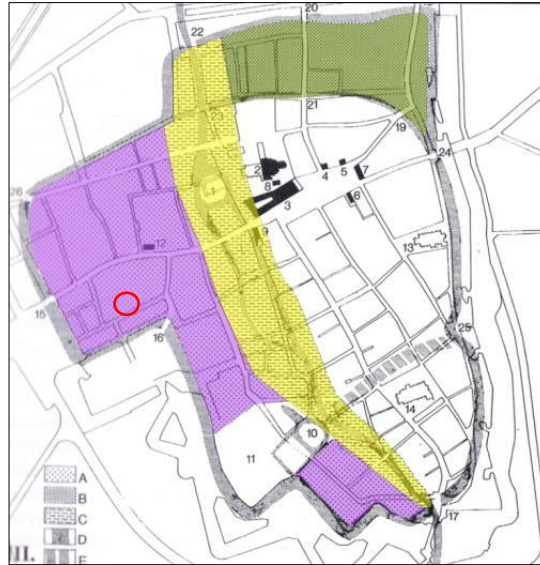
¹¹ TERMOTE 1990, 68.

ten oosten van de Iepere.¹² Belangrijkste assen zijn het Schipleet aangelegd in het eerste kwart van de 12de eeuw, de Rijselsestraat en de Meensestraat.

Figuur 17: Ieper tijdens het tweede kwart tot het einde van de 13de eeuw. (Termote, 1990, fig. 3-II)

Figuur 18: Ieper tijdens de 13^e eeuw (Termote, 1990, fig. 3-III)

In het eerste kwart van de 13de eeuw worden ook de arealen ten westen van de Iepere verkaveld en geleidelijk ingenomen¹³. Het gaat om de terreinen ten noorden van de Boterstraat, ten noorden en ten zuiden van het Zaalhof (paars). In de eerste helft van de 13de eeuw wordt ook het alluvium van de Iepere bouwrijp gemaakt (geel). In de tweede helft van de 13de eeuw, vermoedelijk nog voor 1285, wordt ook het gebied ten noorden van de Surmont de Volsberghestraat en de H. Cartonstraat binnen de stadsverdediging opgenomen (groen)¹⁴. De verdediging bestond in deze fase uit aarden wallen; enkel de stadspoorten waren opgebouwd uit (bak)steen¹⁵. **Vanaf de 13^e eeuw wordt het plangebied dus opgenomen in het stadsweefsel van Ieper. Er is dan ook een zeer hoge verwachting voor sporen van bewoning en/of ambachtelijke activiteiten vanaf de 13^e eeuw.**

¹² TERMOTE 1990, 68.

¹³ TERMOTE 1990, 68.

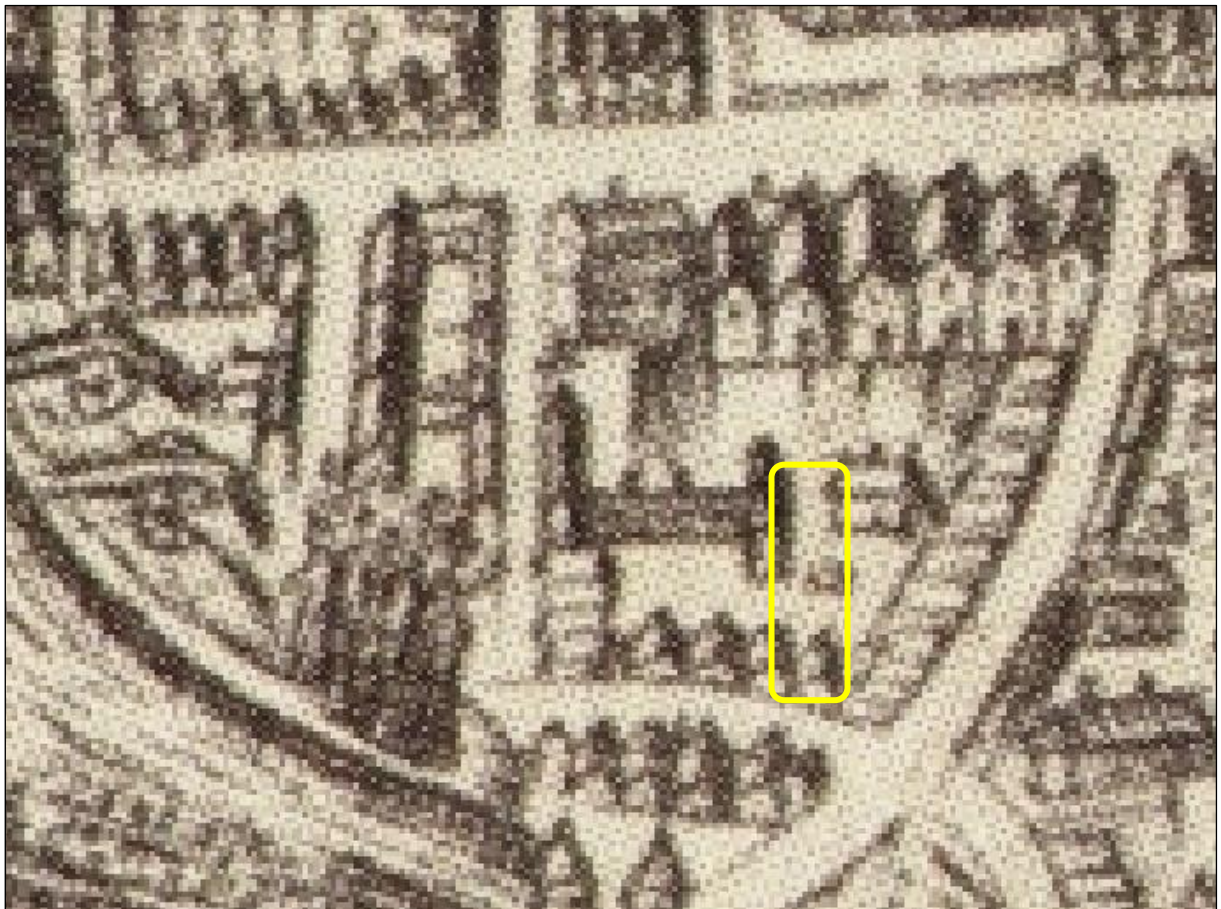
¹⁴ TERMOTE 1990, 68.

¹⁵ TERMOTE 1992, 221-224.

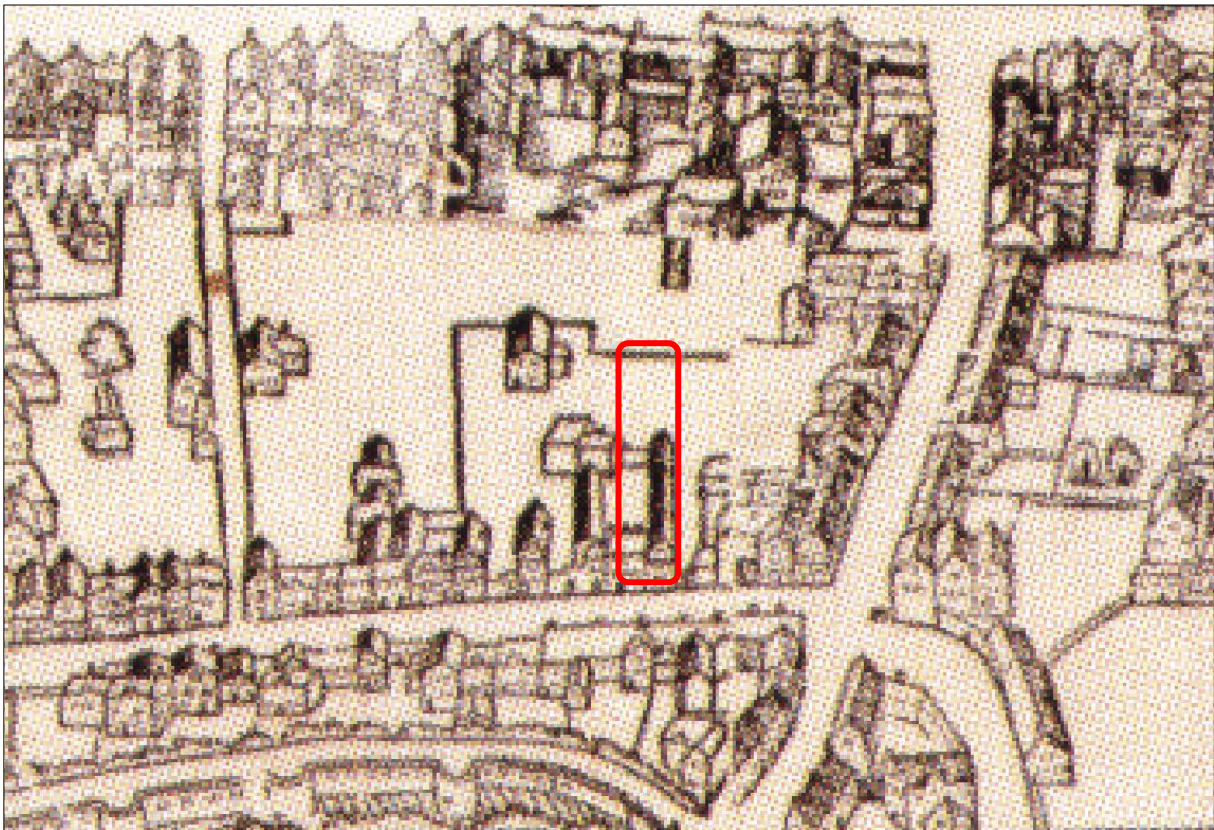
1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

In 1610 maakt Guillaume Du Thielt een gravure op van de stad Ieper rond de periode van het beleg van 1383. Vandepereboom, die een biografie van Guillaume Du Thielt heeft opgemaakt, vermoedt dat de gravure is gemaakt naar het ontwerp van een oud schilderij uit 1483. Het verloop van de huidige Appèlstraat, Stationsstraat en Tempelstraat is reeds duidelijk waarneembaar. De kaart geeft bebouwing weer langsheen de straatzijde van de Stationsstraat. In het noordelijk deel wordt mogelijk een groter gebouw aangesneden waarvan de functie niet te achterhalen is.

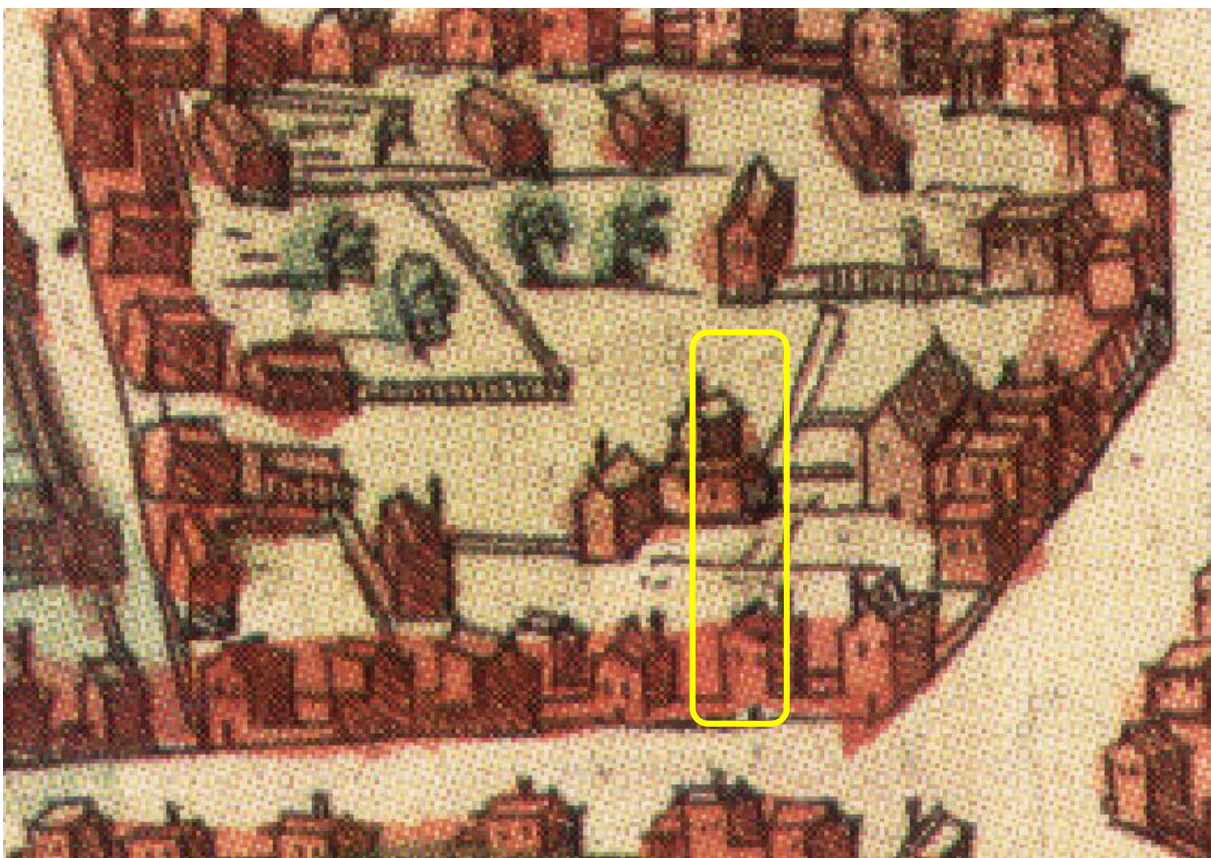
Op het plan van Thévélin-Destrée is tevens bebouwing waar te nemen binnen de projectgrenzen. Het is een vrij groot gebouw bestaande uit een binnenkoer die is omgeven door een muur, een gebouw langsheen de straat en twee langbouwen dwars op de huidige Stationsstraat. De functie van dit gebouw is niet gekend. Op het plan van Braun & Hogenberg (1575) is tevens bebouwing te zien, zij het in een andere vorm. Er is zowel bebouwing zichtbaar aan de straatzijde zoals in het noordelijk deel van het perceel. De bebouwing aan de straatzijde bestaat uit twee lagen. De bebouwing in het noordelijk deel van het plangebied lijkt over een klein torengedouw te beschikken. Dit gebouw met toren is nog scherper te zien op de Sanderuskaart. Op de Sanderuskaart is wel te zien dat dit gebouw zich vermoedelijk iets ten westen van het plangebied situeert, ter hoogte van het huidige rusthuis Zonnelyd. Dit gebouwenbestand met toren betreft vermoedelijk de vestingsplaats van het schuttershof met kapel van de Sint-Sebastiaansgilde. Vanaf 1773 tot aan de Franse Revolutie werd dit gebouw benut als armenschool, de zogenaamde Sint-Sebastiaansschool. De Ferrariskaart geeft een weinig nauwkeurig beeld weer.

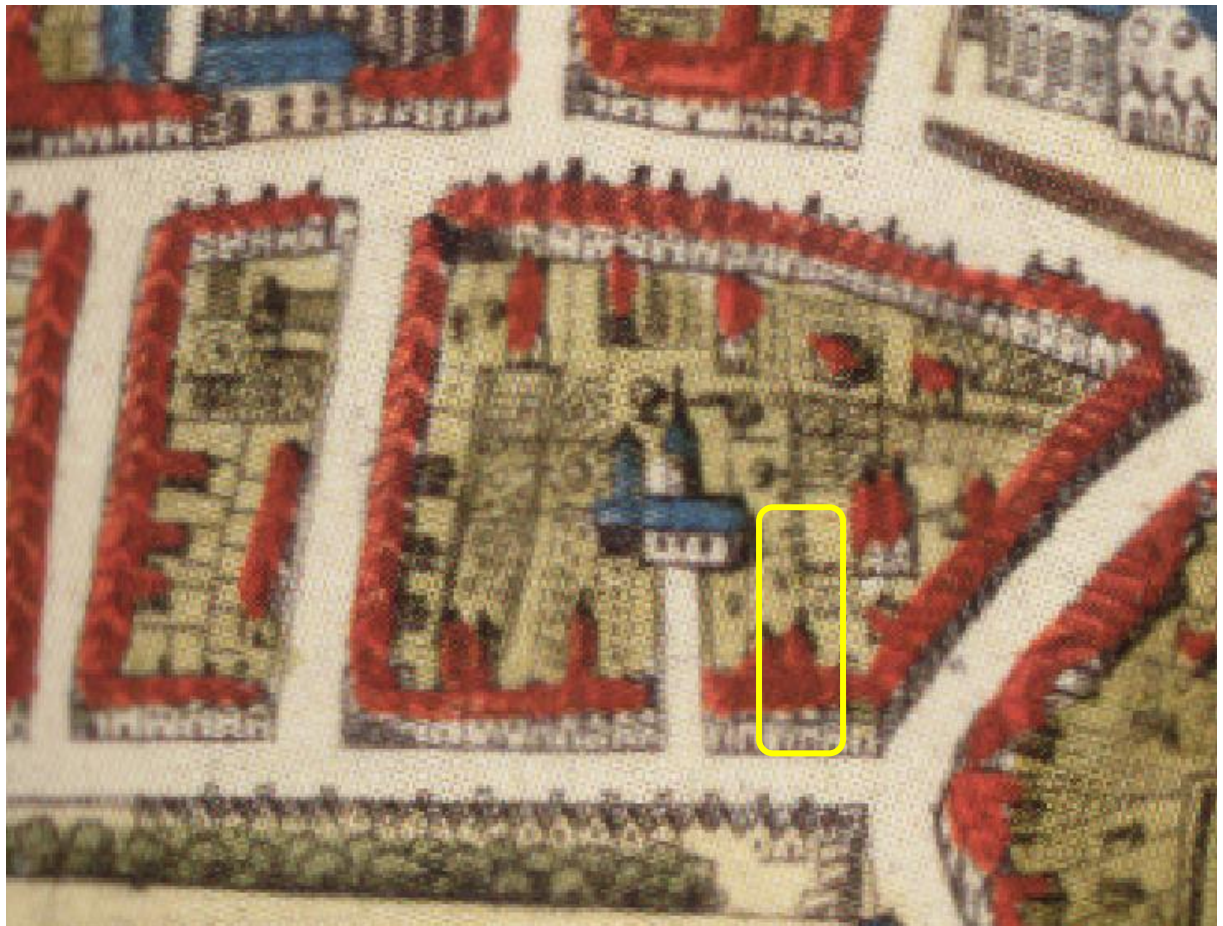
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op het plan van Guillaume Du Thielt, 1383 (Bron: Stadsarchief Ieper).

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het plan van Thévélin-Destrée, ca. 1500 (Bron: Stadsarchief Ieper).

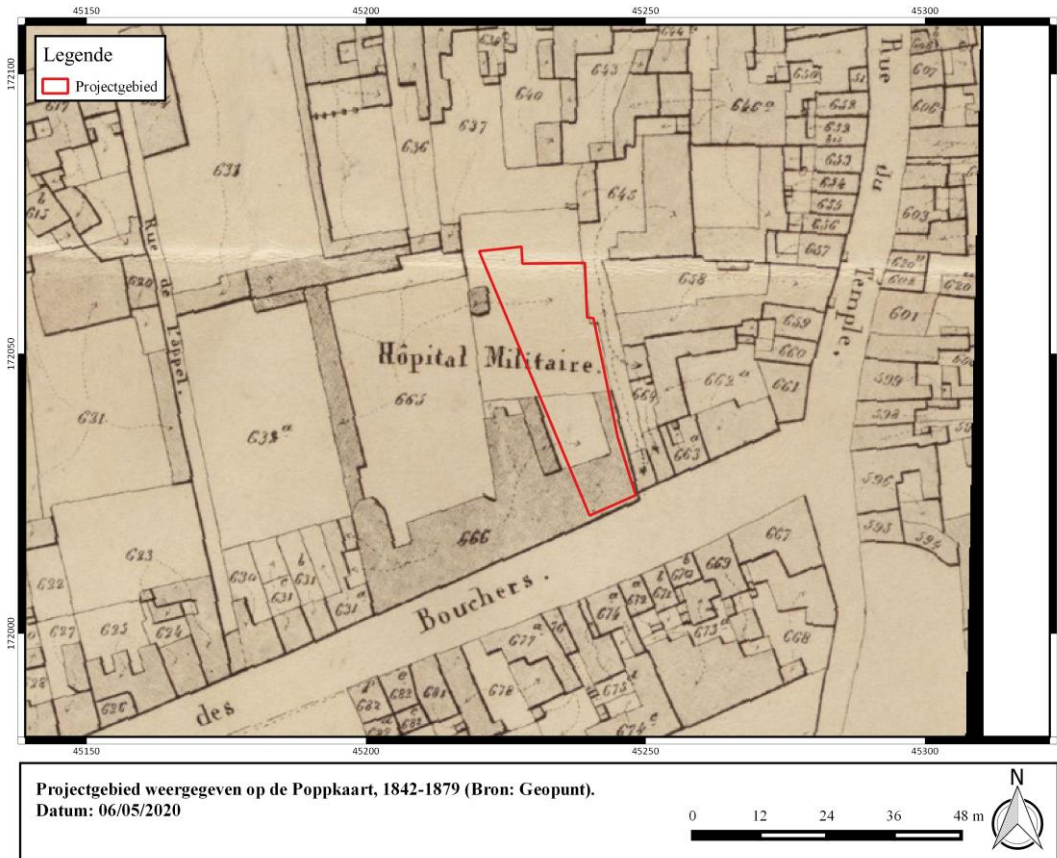

Figuur 19: Projectgebied bij benadering weergegeven op het plan van Braun & Hogenberg, 1575 (Bron: Stadsarchief Ieper).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

In 1818 wordt de Sint-Sebastiaansschool uitgebreid en omgebouwd tot militair hospitaal. Ieper is gedurende de Hollandse periode immers opgenomen in een verdedigingsgordel tegen Frankrijk. Op de Poppkaart is te zien dat het plangebied zich situeert ter hoogte van dit militair hospitaal. Aan de straatzijde is bebouwing waar te nemen. Het overige deel van het plangebied is gelegen ter hoogte van de binnenkoer van het hospitaal. Gedurende WO I zal het gebouwenbestand ongetwijfeld sterk te lijden gehad hebben onder de aanhoudende bombardementen. Het huidige gebouw binnen de projectgrenzen dateert van 1932 en betreft een voormalig R.T.T-gebouw, dat op heden als herberg in gebruik is.

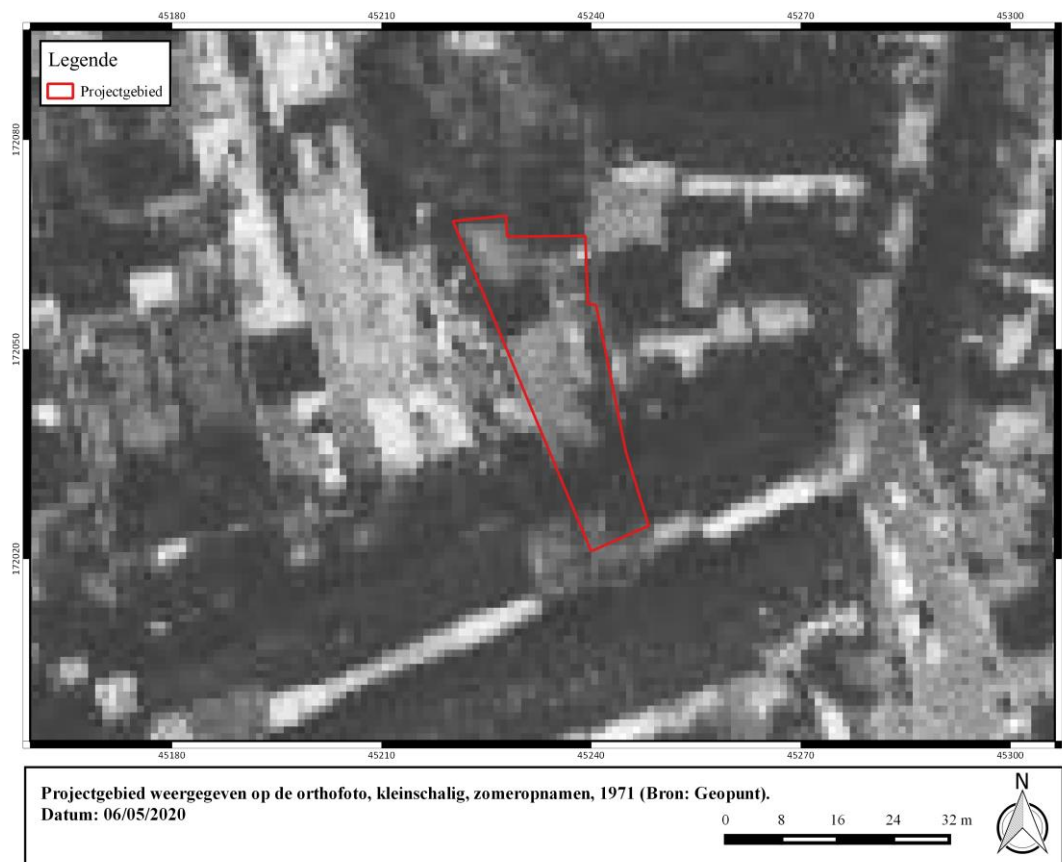

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Reeds op de oudste luchtopname is de huidige toestand waar te nemen.

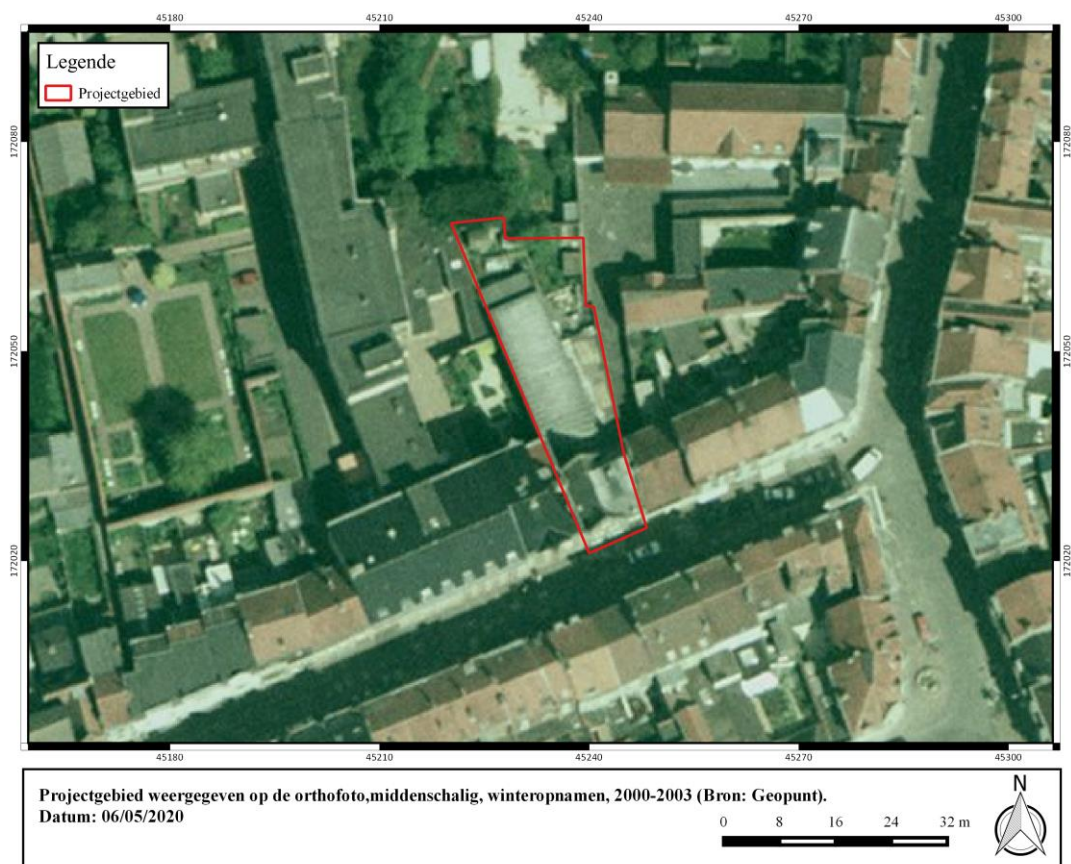
Op heden is ca. 355 m² van het terrein bebouwd, aansluitend is ca. 120 m² verhard, over 77 m² hangt een afdak. Het noordelijk deel van het terrein is in gebruik als tuin. Hier situeerden zich tot voor kort een aantal duiventillen die op heden reeds afgebroken zijn. Het huidig gebouwenbestand betreft een R.T.T.-gebouw (Regie van Telefoon en Telegraaf) daterend van 1932. Op heden situeert zich hier de herberg 'De Telegraaf', qua naamgeving verwijzend naar de voormalige functie van het gebouw. Het te behouden deel aan de straatzijde is op heden volledig onderkelderd.

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de verbouwing van een café tot een gebouw voor dagverzorging met burelen. Het plangebied is gelegen binnen de historische stadskern van Ieper, aan de Stationsstraat. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 582 m², de geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 379 m². Het huidige gebouwenbestand betreft een R.T.T-gebouw uit 1932 waar op heden de herberg 'De Telegraaf' gevestigd is. De opdrachtgever plant vooreerst de sloop van de bestaande achterbouw gevolgd door een nieuwbouwproject met bijhorende buitenaanleg en riolering.

Fysisch-geografisch is het plangebied gelegen op de westelijke rand van het alluvium van de Ieperlee. Deze landschappelijke ligging op iets hoger gelegen terrein op de rand van een riviervallei, nabij de samenkomst van de valleien van de Ieperlee en de Bellewaerdebeek, moet wel degelijk een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op jager-verzamelaars in de regio die de vallei uitkozen om er specifieke activiteiten uit te voeren als visvangst. De bodemkaart geeft geen bijkomende informatie.

Vanaf de 13^e eeuw wordt het plangebied opgenomen in het stadswefsel van Ieper. Rondom het plangebied zijn reeds verschillende opgravingen uitgevoerd met bewoningssporen en sporen van ambachtelijke activiteiten vanaf de 13^e eeuw als resultaat. Er is binnen het plangebied dan ook een verhoogde verwachting naar sporen vanaf de volle middeleeuwen. Reeds op de gravure van Guillaume Du Thielt is duidelijk bebouwing weergegeven langs de straatzijde van de Stationsstraat. Ook in het noordelijk terreindeel is bebouwing op te merken. De bebouwing evolueert duidelijk doorheen de jaren. Precies ten westen van het plangebied situeerde zich vanaf de 16^e eeuw vermoedelijk het complex van het schuttershof met kapel van de Sint-Sebastiaansgilde.

In 1818 wordt de Sint-Sebastiaansschool uitgebreid en omgebouwd tot militair hospitaal. Ieper is gedurende de Hollandse periode immers opgenomen in een verdedigingsgordel tegen Frankrijk. Op de Poppkaart is te zien dat het plangebied zich situeert ter hoogte van dit militair hospitaal. Aan de straatzijde is bebouwing waar te nemen. Het overige deel van het plangebied is gelegen ter hoogte van de binnenkoer van het hospitaal. Gedurende WO I zal het gebouwenbestand ongetwijfeld sterk te lijden gehad hebben onder de aanhoudende bombardementen. Het huidige gebouw binnen de projectgrenzen dateert van 1932 en betreft een voormalig R.T.T-gebouw, die op heden als herberg in gebruik is. Reeds op de oudste beschikbare luchtopname (1971) is de huidige toestand waar te nemen.

Concreet is er binnen de projectgrenzen een hoge verwachting naar bewoningssporen die teruggaan tot de volle middeleeuwen, al zijn ook oudere sporen niet uit te sluiten. Op verschillende plaatsen in de Ieperse binnenstad is de laatste jaren zeer duidelijk het fenomeen van de living-floors aangetroffen. De loopniveaus zijn het resultaat van het discontinu aanbrengen van zand of ander materiaal als strooisel binnen de woning. De opeenvolgende niveaus vertegenwoordigen een geleidelijk ophogingsproces, waarbij steeds opnieuw sediment bewust (strooisel) en onbewust (vuil) aangebracht werd in de woning. Als gevolg van de Eerste Wereldoorlog is het archeologisch erfgoed van Ieper afgedekt en is de bewaring van het archeologisch patrimonium over het algemeen zeer goed.

De archeologische sporen kunnen zich manifesteren als funderingen, vloerniveau's, ophogingspakketten, opvullingspakketten, achtererfstructuren, resten van ambachtelijke activiteiten... . Verdere onderzoeksdaden dringen zich op.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020

AGIV

BRACKE, M. ACKE, B. 2018. Vooronderzoek Ieper Stationsstraat 62-64.

DE GRUYSE, J. & EGGERMONT, S. 2018. Nota Ieper Elverdingestraat 2-4, 154p.

DEWILDE M. 2015, Vondstmelding in de Diksmuidestraat in Ieper, (Ieper, Prov. West-Vlaanderen), Onderzoeksrapporten Agentschap Onroerend Erfgoed, 20.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

CORNILLIE J., *Ieper door de eeuwen heen*, Ieper, 1950.

MUS O. 1997, *Het Beleg van Ieper in 1383. De vernietiging van de buitenwijken en integratie van de bewoners van deze wijken in de binnenstad*, in: *Gidsenkroniek Westland*, 35-1, 19-37.

MUS O. 1998, *L'évolution de la ville d'Ypres depuis l'origine jusqu'à 1400*, in: DEWILDE M., ERVYNCK A. & WIELEMANS A. (eds.), *Ypres and the Medieval Cloth Industry in Flanders. Archaeological and Historical Contributions*, 43-56.

MUS O. 2010, *De Geschiedenis van de Middeleeuwse grootstad Ieper: Van Karolingische villa tot de destructie in 1914*, 92 p.

Stadsarchief Ieper. 2007. Vauban en de Ieperse vestingen, 60 p.

TERMOTE J. 1990, Het stadsarcheologisch onderzoek te Ieper in 1988-1989, in: *Westvlaamse archaeologica*, jg. 6, afl. 3, pp. 65-78.

VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.

VANOVERBEKE, R. 2017. Vooronderzoek Ieper Stationsstraat 53-55, BAAC Vlaanderen.

